ב"ה • ערב שבת־קודש פרשת נח • ה' במרחשוון ה'תש"ע • 23.10.09 • הגיליון השבועי לכל יהודי • גיליון מס' 1190

שיחת השבוע

חב"ד יוצא לאור על־ידי צעירי־אגודת־חב"ד - המרכז • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף־יצחק אהרונוב

בלי אמונה אין ערכים

במקום שאין בו יראת־שמים, אין גם עכבות מוסריות מפני ביצוע פשע. האמונה היא הבסיס לערכים מוחלטים וקבועים, שאינם נתונים לשיקול־דעתו של האדם

הרצח האכזרי של משפחה שלמה בראשון־לציון – שלושה דורות ובכלל זה פעוטות – הוא נקודת־שפל חדשה גם במציאות האלימה שאולי מישהו התרגל אליה. אפשר להמשיך בהבעות זעזוע ובהצעות להגברת הענישה, אך האמת היא שאין מנוס מחזרה לערכים של אמונה, שהם המחסום האמיתי בפני הזוועות האלה.

עם כל הכבוד לשוטרים ולאמצעי הענישה, לא הפחד מפניהם יסלק את המעשים הנפשעים האלה מרחובותינו. בני־אדם יודעים שייתפסו וישבו בכלא, ובכל־זאת הם רוצחים. לעיתים בסתם רגע של התלהטות יצרים ולעיתים אחרי תכנון קר ומחושב. בית־הכלא אינו מרתיע אותם. אם לא יהיה לבני־האדם מחסום פנימי אמיתי מפני נטילת חייו של הזולת, המעשים האלה יוסיפו להתרחש.

משמעות 'צלם אלוקים'

בלי אמונה אין סיבה חד־משמעית לשלילת הפשע. ובכלל, אם החיים התפתחו באקראי ואם האדם אינו אלא קוף בדרגה מפותחת יותר, מה מותר האדם מן הבהמה? הלוא בעולם החי האלימות נחשבת תכונה חיובית. בעלי־חיים הורגים זה את זה בתחרות על משאבים, והחוקרים מסבירים כי זו תכונה חיובית, שמבטיחה את הישרדות המין, בכך שהחזקים שורדים. מדוע לנו אסור להתנהג כך?

אם אין חלילה בורא לעולם, שקובע ערכים מוחלטים ובלתי־ניתנים לערעור, אין קיום לערכים שמקורם בבני־אנוש. ערכים אנושיים אינם מוחלטים, והם נתונים לשינויים. הביטו לאורך הדורות ותראו איך התחלפו הערכים והשתנו מושגי הטוב והרע. וגם אם החברה כולה מקבלת ערך כלשהו, עדיין אין היא יכולה להיכנס לתוך ליבו של הפרט, כשהוא מחליט לקרוא תיגר על הערך הזה.

בזה יתרונה הגדול של האמונה בערכים שניתנו מאת בורא העולם. אלה ערכים מוחלטים שאינם נתונים לשיקול־דעתו של האדם. כשהאדם איננו 'קוף מפותח', אלא הוא נברא בצלם אלוקים, יש משמעות למושג 'קדושת החיים'. אם מחנכים ילד על ברכי האמונה, יהדהדו בליבו כל חייו המילים שאמר הקב"ה לנח ולבניו לאחר המבול: "ואך את דמכם לנפשותיכם אדרוש... אדרוש את נפש האדם... כי בצלם אלוקים עשה את האדם".

האמת הפשוטה הזאת נאמרה מפי אברהם אבינו: "רק אין יראת אלוקים במקום הזה – והרגוני". כלומר, במקום שאין בו יראת־שמים, אין גם עכבות מוסריות מפני ביצוע פשע. הכרח אפוא לטפח את האמונה הבסיסית בבורא־עולם, ב"עין רואה ואוזן שומעת", ובכך שיש בעל־בית לעולם ושהאדם עתיד לתת דין וחשבון על מעשיו – דין וחשבון שממנו אי־אפשר להימלט על־ידי התאבדות.

עיוותים תמיד יהיו

לעומת הדברים האלה נשמעת טענה, שלא־מעט מעשי פשע נעשו בידי אנשים מאמינים, ולפעמים אפילו בשם האמונה. זו טענה שחשוב להתייחס אליה.

אכן, הבחירה החופשית אינה ניטלת מהאדם המאמין. הוא אף עלול להשתמש באמונה עצמה כדי להרע. איש לא הבטיח שהאמונה תעניק הגנה של מאה אחוזים מפני בחירה ברע. מקרים חריגים ומעוותים תמיד היו וכנראה גם יהיו, אבל הכול יודעים כי שיעור מעשי הפשע בקרב אנשים מאמינים נמוך לאין־ערוך מבציבור שאינו מתחנך על ברכי האמונה.

היו ימים שבהם ניטש ויכוח בדבר הצורך בחגורות בטיחות בעת נסיעה ברכב. מתנגדי החגורות נופפו במקרים שבהם דווקא החגורות מנעו אפשרות להיחלץ מהרכב בעת תאונה. הוויכוח הזה נגמר, לא מפני שאין מקרים כאלה. הוא נגמר משום שהסטטיסטיקה הוכיחה שאלה מקרים יוצאי־דופן, ואילו ברוב המקרים החגורות מצילות חיים.

האמונה בבורא־עולם היא 'חגורת הבטיחות' שבכוחה לבסס את קדושת החיים ולמנוע את מעשי הפשע המחרידים. זה הפתרון האמיתי לבעיה ואין בלתו.

יש חדש

תפילה בקבר רחל

רבבות צפויים לפקוד את קבר רחל אימנו לקראת יום ההילולא שלה, ביום חמישי הקרוב, י"א במרחשוון. תחבורה ציבורית מתוגברת תוביל את הציבור מירושלים לקבר רחל ובחזרה. ביום ראשון, ז' במרחשוון, יהיה אי"ה שיעור לנשים בקבר רחל. הסעות יצאו מבנייני־האומה בירושלים, בשעה 7 בערב. להרשמה: טל' 054־4698161.

יומני הראשון

הגב' **אתי עתיק** מאלון שבות הוציאה לאור את **יומני הראשון** – יומן מיוחד שמאפשר להורים לתעד את התפתחות תינוקם. זה יומן שזור בפסוקים, באגדות ובמאמרי חז"ל המתאימים לכל שלב בחיי הילד. יומן תכלת לבן ויומן ורוד לבת. טל' 054־5575828.

קומיקס יהודי

סיפורים חינוכיים על גדולי ישראל בחוברות קומיקס החלו להופיע בעת האחרונה. החוברות נקראות **אור**, והן נכתבות בידי **רפאל מלכא**. קומיקס: **ישראל כהן**. עד כה נתקבלו שלוש חוברות, ובכל אחת ואחת כמה סיפורים. טל' 054־8349290.

דפי שופר

הופיעה המהדורה החדשה של מדריך **דפי שופר**, לכשרות, נופש וצרכנות דתית. במדריך 320 עמודי מידע על בתי־כנסת, בתי־ספר, ישיבות, תשמישי־קדושה, ציוד לבתי־כנסת ולמוסדות ועוד. טל' 03־9678555.

זמני השבוע

	ירושלים	תל־אביב	חיפה	באר־שבע	אילת	ניו־יורק
כניסת השבת	4:23	4:37	4:28	4:41	4:43	5:47
צאת השבת	5:34	5:36	5:35	5:37	5:41	6:45

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר־חב"ד 60840
טל' 072־2770100 • **פקס** 03־9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

לצאת מהמים ולחולל טהרה

לְ מבול ששטף את העולם הייתה פעולה מטהרת, שכן הוא טיהר את העולם מהזוהמה שנוצרה בו ויצר עולם חדש. חז"ל מדמים את מי המבול למי המקווה המטהרים. ואכן, הם ירדו במשך ארבעים יום, בדוגמת המקווה ששיעורו ארבעים סאה. וכך חז"ל מסבירים את הפסוק המכנה את ארץ־ישראל "ארץ לא מטוהרה", משום שלא ירד בה המבול המטהר.

הטבילה במקווה מטהרת מכל הדברים הבלתי־רצויים, אך זאת רק לאחר שהדבר הטעון טבילה יהיה כל־כולו שרוי במים. כדי שאדם ייטהר על־ידי הטבילה, עליו להכניס למים את כל מציאותו, ובכלל זה אפילו שערותיו, כפירוש חז"ל לפסוק "ורחץ במים את כל בשרו" – "את הטפל לבשרו וזהו שיער".

רגע הטהרה

אך מתי מתרחשת הטהרה? הרמב"ם קובע כי הטהרה מתחוללת רק עם היציאה מהמקווה: "אין הטמא נטהר אלא בעלייתו מהמקווה, לא בעודו בתוך המקווה". אך כאן אין הכרח שכל גופו של האדם יֵצא אל מחוץ למקווה, אלא ברגע שאפילו חלק כלשהו מגופו יצא מהמים – כבר מתרחשת הטהרה.

כשם שיש טהרה במים, יש גם טהרה באש. האש מטהרת אפילו כלי־חרס שאין להם תקנה בטבילה במים. כאשר מחזירים את הכלי לכבשן – הוא נטהר, מכיוון ש"פנים חדשות באו לכאן".

טהרה באש

האדם הוא בבחינת 'כלי חרס', בהיותו "עפר מן האדמה". יש דברים שאותם אפשר לטהר על־ידי טבילה במים, ויש דברים שאינם נטהרים בטבילה במים ונדרשת טבילה ב'אש'. הכוונה לתשובה הבאה מתוך 'אהבה רבה כרשפי אש', ההופכת את הזדונות לזכויות. תשובה מאהבה כזאת הופכת את האדם לאדם חדש, ולכן אסור לומר לבעל־תשובה 'זכור מעשיך הראשונים', שכן הוא כבר אדם אחר לגמרי.

וגם כאן, הטהרה מתחוללת ברגע שהאדם מתחיל 'לצאת מן האש' (כמו בעלייה ממי המקווה). ברגע שהוא מתחיל לצאת, אפילו בחלק ממציאותו – כבר הוא נטהר מכל הדברים הבלתי־רצויים.

כוח להיגאל

הגזֵרות וייסורי הגלות הם בבחינת 'טבילה באש', המביאה כפרה וטהרה לעם־ישראל כולו. אך מאחר שעם־ישראל הוא ישות אחת, כגוף אחד, הרי ברגע שחלק ממנו יוצא מתוך ה'אש' הזאת – כבר נוצרה הכפרה והטהרה לעם כולו.

אם־כן, כשיהודים במקום כלשהו בעולם עוסקים בלימוד תורה מתוך מנוחת הנפש, כאילו העולם אינו מבלבל ומסתיר – בכוחם להוציא את כל ה'גוף' – את כל עם־ישראל – מן ה'מים' או מן ה'אש' ולהביא את כל היהודים למצב של אור ומרחב. זה הכוח של יהודים הנמצאים דווקא כאן, בעולם הזה הגשמי, לגאול את עצמם ולהביא את הגאולה האמיתית והשלמה לעם־ישראל כולו.

(תורת מנחם כרך כו, עמ' 108)

כשאין רחמים

"קץ כל בשר בא לפני, כי מלאה הארץ חמס" (בראשית ו,יג). רש"י מפרש: "לא נחתם גזר דינם אלא על הגזל". אם אין האדם מרחם על זולתו, אין הוא יכול לצפות שהקב"ה ירחם עליו.

(רבי יוסף־שאול נתנזון)

תורת יסוד

לא לגזול ולא לחמוס איש את רעהו – זו תורת יסוד, המתחייבת מן השכל הפשוט. לכן נחתם דינם על הגזל.

(רמב"ן)

ממון של גזל

"לפי שאין בעל הרחמים פוגע בנפשות תחילה אלא קודם הוא מענישם בממון" (ויקרא רבה). אבל כאן, שכל ממונם ורכושם היו של גזל, היה מוכרח לייסרם בנפשותיהם ולא בממון.

(ילקוט הגרשוני)

תיקון אחד בלבד

באיסור גזל אין התשובה מועילה ואין התפילה מועילה. לכן נח לא התפלל עליהם, לפי שבגזל אין אלא תיקון אחד בלבד – "והשיב את הגזֵלה".

(בית ישראל)

ראשי־התיבות השתנו

בערב היו ראשי־התיבות של המילה 'חכמה': "**ח**ילו **מ**פניו **כ**ל **ה**ארץ". מי שהצטיין ביראת ה' היה נחשב חכם וזכה להערצה. כיום ראשי־התיבות של 'חכמה' הם: "**כ**י **מ**לאה **ה**ארץ **ח**מס", ו'חכם' נחשב מי שיודע ללסטם את הבריות.

(עיטורי תורה)

בלי אמונה

טעות היא לחשוב שיכולים להתקיים ללא אמונה וללא מורא שמים ודיי בקיום מצוות שבין אדם לחברו. זהו שנאמר (בראשית ו,י) "ותישחת הארץ לפני האלוקים ותימלא הארץ חמס" – כשמשליכים את עול האמונה ונעשים חוטאים לה', התוצאה המיידית היא ש"ותימלא הארץ חמס".

(אור התורה)

לא נחשב חטא

יש לפרש כך את שני חלקי הפסוק: רק לפני האלוקים הם נחשבו למושחתים, אבל בין הבריות, שאצלם הגזל והשוד נחשבו דבר של יום־יום, איש לא ראה בכך עניין של חטא.

(צרור המור)

אמרת השבוע

גדולה לגימה

אחד מחסידיו של רבי שלמה מרדומסק היה יהודי עשיר שהיה נותן מכספו לקניית 'משקה' ותקרובת בעבור התוועדויות־הרעים של החסידים. העשיר היה חביב על החסידים ואף הצדיק הראה לו אותות של קירוב.

בין הבאים אל הצדיק היה עוד יהודי עשיר, שהיה תורם סכומים נכבדים להוצאות החצר, אך לא הסכים לתת מכספו בעבור התוועדויות החסידים. יום אחד התלונן לפני רבי שלמה שהוא זוכה ליחס צונן לעומת היחס שהעשיר השני מקבל.

חייך הצדיק והשיב: "שתי פרשיות בספר בראשית מתחילות במילים 'אלה תולדות' - נח ותולדות. לכאורה היה ראוי שהפרשה הראשונה תיקרא 'תולדות' והשנייה תיקרא על שם המילה הבאה. אלא נח נטע כרם וכיבד את חבריו ב'משקה'. לכן הכול חיבבוהו וקראו לפרשה השנייה בתורה על שמו"...

אצילות נפש

השמועה פשטה במהירות. התרגשות אחזה בכול. לא בכל יום מזדמן לעיר גאון כזה, אשר שמו נישא בפי כול, הלוא הוא רבי עקיבא איגר.

רבי עקיבא נולד בעיר אייזנשטט שבהונגריה (כיום אוסטריה), אולם בצעירותו יצא ללמוד במעוזי התורה הגדולים שבפולין. ברבות הימים קיבל עליו את עול הרבנות בעיר פוזנה, במערב פולין.

זמן רב השתוקק רבי עקיבא לבקר את אמו הקשישה, שהתגוררה בעיר הולדתו. סוף־סוף הגשים את משאלתו, ויצא למסע הארוך אל העיר אייזנשטט.

דרכו עברה ליד העיר ניקלשבורג, שהייתה אחד ממעוזי התורה הגדולים. רבה הנערץ, רבו של חבל מורביה, היה הגאון רבי מרדכי בנט, שלמדנותו המופלגה הייתה שם דבר. החליט רבי עקיבא להיכנס לניקלשבורג ולפגוש את רבי מרדכי בנט.

המפגש המרגש של גדולי הדור נערך בנוכחות עם רב. רבי מרדכי בנט שטח לכבוד אורחו הדגול דברי תורה וחידושים נעימים, ותלמידי־החכמים ציפו לשמוע מפי האורח חידושים כנגדו. אולם לאכזבתם ישב רבי עקיבא ליד רבי מרדכי כתלמיד לפני רבו, ורק מדי פעם בפעם העיר הערה או חיזק את דבריו. גם רבי מרדכי עצמו תמה, האם נסכרו מעיינותיו של רבי עקיבא?

בכל־זאת קיוו הכול כי בבוא השבת יכבדם רבי עקיבא בדרשה, כיד גאונותו ועמקותו הטובה עליו. אולם התברר כי רבי עקיבא ממהר להמשיך בדרכו ולא יישאר בעיר לשבת.

רבי עקיבא נהג לנצל את מסעותיו כדי לבקר בכפרים, שמספר היהודים בהם היה מועט. בהזדמנויות האלה היה בודק את מצב המקווה, בוחן את השחיטה ומלבן שאלות הלכתיות סבוכות.

הפעם, לאחר שהספיקה העגלה לגמוא מרחק הגון מניקלשבורג, נכנס רבי עקיבא לאחד הכפרים שבדרך. ביקורו בא בתזמון מושלם, כי בדיוק אז התעוררה במקום בעיה הלכתית קשה, אשר רבי עקיבא סבר כי יש להביאה לפני רב המדינה, רבי מרדכי בנט.

ללא שהיות הורה לעגלון לשוב לניקלשבורג, כדי להעלות את הבעיה לפני הרב בנט. בבואו אליו החל מיד לדון בעניין הדחוף שלשמו בא.

רבי מרדכי הופתע לשמוע מפי רבי עקיבא סברות גאוניות, כשהפך בצדדי הבעיה ההלכתית והביא הוכחות וראיות עם מקורות מכל הש"ס ומספרי הפוסקים. שעה ארוכה ישבו שני הגאונים ושקעו בפלפולה של תורה, ורבי מרדכי שמח על ההזדמנות להיווכח בגדולתו ובגאונותו של רבי עקיבא.

גם למחרת הוסיפו הגאונים לדון בעניין, שהתברר כי הוא סבוך במיוחד. השבת התקרבה, ורבי מרדכי ביקש להשאיר את ההכרעה לאחר השבת. עכשיו כבר לא הייתה לרבי עקיבא ברירה אלא לעשות את השבת בניקלשבורג, לשמחת הרב ובני הקהילה.

ביום השבת נתכבד רבי עקיבא על ידי המרא־דאתרא לשאת דרשה. בבית־הכנסת הצטופף המון רב. טובי הלמדנים חידדו את חושיהם שלא להפסיד מילה. נשים הביאו את ילדיהן הרכים, לחזות בזיו פניו של הגאון ולחרות בנשמתם את אהבת התורה.

למדני ניקלשבורג היו אימת הדרשנים. בחריפותם נהגו להקשות על דבריהם ולהפוך בכל פרט. בדרשתו של רבי עקיבא איגר לא העז איש לפצות פיו. הכול האזינו לדבריו בדממת קודש ושתו בצמא כל מילה.

ופתאום נשמע קולו של רבי מרדכי בנט. הוא העיר הערה הסותרת לכאורה את המבנה שעליו התבססה דרשתו של רבי עקיבא.

רבי עקיבא הרהר כמה רגעים, קימט את מצחו והעביר את ידו על זקנו. לבסוף פנה בהכנעה אל רבי מרדכי ואמר: "אכן, הרב צודק!", וירד מן הבימה.

תדהמה אחזה בכולם. גאוני ניקלשבורג התלחשו כי עתה נתגלתה לפניהם גדולתו של רבם, העולה על גדולתו של הגאון המפורסם. הערצתם אליו גברה וליבם עלז על שזכו לרב כזה.

אולם רבי מרדכי עצמו חש תחושת אשמה. הוא מיהר אל מעונו של רבי עקיבא ובתחנונים ביקש את סליחתו. הוא הסביר כי לא התכוון כלל להפריך את חידושיו, אלא רק להגדיל תורה ולהאדירה, והוא מֻצר על שבגלל קושייתו נאלץ הגאון להפסיק את דרשתו ולרדת מן הבימה.

רבי עקיבא חייך. הוא לא ראה בכך שום עלבון. בו־במקום הוכיח לרבי מרדכי כי קושייתו אינה קושיה כלל וכי הבניין שבנה עומד איתן.

רבי מרדכי נאלם דום. לאחר שהתאושש קרא בקול נסער: "אם כן, מדוע לא אמרתם זאת בשעת מעשה ולא המשכתם בדרשתכם?!".

השיב רבי עקיבא בפשטות: "הלוא אני אורח כאן ואילו אתם המרא־דאתרא. אילו הייתי משיב, היה הדבר עלול לפגום בכבודו של הרב. לכן העדפתי להישאר מנוצח. מאותה סיבה גם נמנעתי מלהשמיע את חידושיי בפגישתנו הראשונה, בפני הקהל".

רבי מרדכי הורה מיד לכנס שוב את כל הקהל. הוא עלה על הבימה והרצה את תשובתו החריפה של רבי עקיבא לקושייתו, והבהיר כי כל המשך דרשתו עולה יפה, כפתור ופרח.

"ידענו גם ידענו את גדולתו התורנית של רבי עקיבא איגר", סיים הרב את דבריו, "אולם עתה נוכחנו בגדולתו האמיתית ובאצילות נפשו. למדנו מהביקור הזה פרק חשוב במידות טובות ובאחריות לכלל־ישראל".

לומדים גאולה | מאת מנחם ברוד

שנה אחת בגאולה

העולם מצפה כבר אלפי שנים ל'אחרית הימים', לטוב המופלא שיהיה בזמן הגאולה, אבל האמת היא שכבר הייתה שנה אחת שבה שלט מצב דומה לזה שישרור בימות המשיח. שנה זו, למרבה ההפתעה, הייתה בשנת המבול. ה'עולם' לא היה אז אלא תיבת נח. בתיבה שרתה אווירה מעין זו שתשרור בעולם בימות המשיח.

דבר זה מתחייב גם מהמציאות הפשוטה: הלוא בתיבה נכללו כל מיני החיות והבהמות שיש בעולם. מכל מין הוכנס לתיבה רק זוג אחד (חוץ מהבהמות הטהורות, שמכל מין היו שבעה זוגות). אם אחד מהם היה נטרף או מת – הייתה באה כליה על כל המין. מכאן שבהיותן בתיבה לא טרפו החיות הרעות זו את זו ואף אחת מהן לא מתה – מעין המצב שיהיה בתקופת הגאולה, כאשר יגור זאב עם כבש ונמר עם גדי ירבץ ויבולע המוות לנצח.

[אמנם כתוב בתורה שנח נצטווה להכין "קינים" בתיבה, וכפירוש רש"י: "מדורים מדורים לכל בהמה וחיה", אבל קשה לפרש שהכוונה לכלובים סגורים ממש, כמקובל בגני־החיות. סוג כזה של כלובים היה מצריך שטח עצום, גדול לאין שיעור משטחה של התיבה, וכמו־כן היה מחייב צוות גדול של עובדים, כדי לטפל בכל החיות והבהמות. העובדה שהתיבה הספיקה לכולם ודיי היה בנח ובבניו כדי לטפל בכולם, מוכיחה שבתיבה היו תנאים שונים לחלוטין מאלה הקיימים כיום בין החיות והבהמות, כפי שנאמר על תקופת הגאולה: "ונער קטון נוהג בם"].

הכוונה הנסתרת

כאן אנו רואים שוב את החיבור – המתמיה לעיתים – בין טוב מופלא ביותר לבין מצבים של צער וחורבן. הגילוי המופלא הזה, שהאיר בתיבת נח, היה דווקא בשעה שהעולם כולו נשטף ונהרס על־ידי המבול. חיבור זה מעיד על הכוונה הפנימית, הנסתרת, של החורבן – ליצור תנאים להתגלות עצומה לאין־ערוך.

מוסבר בתורת החסידות (אור־התורה בראשית ג, עמ' תרלד; 'וככה תרל"ד' פרקים צה־ו. ובהרחבה בליקוטי־שיחות כרך כה, עמ' 29), שבתיבת נח שרתה הארה עצומה של דעת אלוקית. דעת זו שינתה את כל המציאות בתיבה, כשם שלעתיד־לבוא ישתרר מצב של "לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קודשי", משום ש"מלאה הארץ דעה את ה'".

הכשרה לגאולה

במשמעותו הפנימית המבול היה בבחינת מקווה טהרה, שתפקידו לטהר את הארץ מטומאתה. העולם שלפני המבול השחית את הארץ וטימא אותה, כפי שנאמר: "מלאה **הארץ** חמס". העולם היה רווי כוחות־טומאה רבי־עוצמה, שטימאו את הארץ. טהרתו של העולם נעשתה על־ידי המבול. ארבעים ימי הגשם היו בדוגמת מי המקווה המטהרים בארבעים סאה. המבול שטף והעביר את רוח־הטומאה שהייתה בארץ, וכך טוהר העולם והוכשר לקיים עליו חיים חדשים.

עוד מוסבר, כי המבול היה הכנה לקראת הגאולה. העולם שלפני המבול לא היה כלי ראוי להשראת הקדושה האלוקית, אך על־ידי המבול נעשתה ההכשרה הראשונית, שכאשר יהודים ילמדו תורה ויקיימו מצוות, תוכל הקדושה להיתפס גם בתוך המציאות הגשמית של העולם, ובכך יתקדש העולם ויוכשר לקראת תכליתו העתידית.

לכן דווקא בשנת המבול האירה בתיבת נח הארה מעין זו שתאיר בימות המשיח, כדי לבטא בכך את ייעודו העיקרי של המבול – לטהר את העולם ולהכשירו לקראת הגאולה. בשנת המבול זו הייתה התגלות חד־פעמית, שבאה מלמעלה, אך בתקופת הגאולה, לאחר שהעולם הוכשר וזוכך במשך תקופת הגלות, תיהפך התגלות זו למצבו הטבעי של העולם, שהקדושה האלוקית תקיף אותו "כמים לים מכסים".

פתגם חסידי

"אמירת 'לחיים' בצוותא היא דבר גדול ולעיתים היא אפילו בבחינת מצווה. אולם גם במצוות הזהירה התורה: 'לא תוסף עליו', ועל־כן יש לשמור על המידה" (רבי אברהם־יעקב מסדיגורה)

אפשר לטפל ואפשר למנוע

אגסי: "לשים דגש על המניעה"

הטלפון של **דורון אגסי** אינו מפסיק לצלצל. מתקשרים אליו הורים, מורים, מנהלי מוסדות חינוך, רבנים, עובדים סוציאליים ופסיכולוגים. כשהוא מספר לך (בלי פרטים מזהים) על כמה מהמקרים שטיפל בהם בשעה האחרונה – אתה מתכווץ. כל סיפור הוא עולם ומלואו. נפש רכה שעוברת סבל נורא ומשוועת לעזרה.

דורון מנהל את עמותת '**שלום בנייך**', המטפלת בילדים בסיכון. העמותה מתמחה בטיפול בבעיות במגזר החרדי והדתי ובמניעתן. בשמונה שנות קיומה הצליחה להזניק את המודעות לנושא בממדים גדולים, ותרמה תרומה עצומה להעמדת כלים מקצועיים, המותאמים במיוחד לטיפול במגזרים האלה.

נער בסמינר

דורון עצמו נולד ברעננה, למשפחה שאינה שומרת מצוות. אביו, מהנדס בהשכלתו, החל להתעניין ביהדות, והשתתף עם בנו, שהיה אז נער בן חמש־עשרה, בסמינר ליהדות. הדברים ששמע דורון שכנעו אותו שדרך התורה היא הדרך האמיתית, ובעקבות זאת עבר ללמוד בישיבת 'נחלים'.

בהמשך למד בישיבת 'שבי חברון', התחתן, ובני־הזוג עברו להתגורר ביישוב מעלה חבר. שם נולדה להם בת בעלת צרכים מיוחדים. בשל כך עברה המשפחה להתגורר בפתח־תקווה. הוא הוסיף ללמוד בכולל כמה שנים, ובה־בעת זיהה בעצמו יכולת לעזור לבני־אדם. בהדרכת רבותיו למד עבודה סוציאלית, וכשקיבל את התואר התחיל לעבוד בפנימייה לילדים בסיכון.

הרב ביקש פתרונות

"נחשפתי לעולם שלא הכרתי", הוא מספר. "ראיתי סבל רב. מקומות שאמורים להגן על הילדים התגלו מועדים לפורענות. ומה שכאב בעיקר, שלא היו כלים לטפל בבעיות, הן בנפגעים הן במתעללים. באותה תקופה התחילה להתפתח מערכת של הכשרת צוותים מקצועיים בתחום הזה".

יום אחד פנה אל דורון הרב **יהודה סילמן**, אב"ד נודע בבני־ברק. "הרב ביקש לדעת על פתרונות המותאמים למגזר החרדי", מגלה דורון. "הציבור החרדי רוצה שהמטפל יבוא מאותו רקע, שיאמין באותם ערכים. היה מחסור משווע באנשי־מקצוע, שהורים ואנשי חינוך יוכלו לתת בהם אמון. לשם כך הקמנו עמותה שהרב סילמן עומד בראשה".

הערכה למגזר

העמותה הציבה לעצמה שלוש מטרות מרכזיות: הכשרת מטפלים מתאימים, טיפול, והעיקר – פעילות מניעתית על־ידי הגברת המודעות, ובעיקר טיפול מונע. כאן יש בפיו של דורון ביקורת קשה על הרשויות: "זה ממש כמו המשל החלמאי על הגשר הרעוע שבמקום לתקנו הקימו מרכז־רפואי כדי לטפל בנפגעיו. מחכים שהנזק ייגרם ואז מטפלים בנפגעים ומענישים את המתעללים, במקום לשים את הדגש על פעילות מונעת".

לדברי דורון, בשנים האחרונות התחוללה מהפכה במגזר. "הוכשרו מטפלים חרדיים ודתיים, והם עושים עבודה נפלאה. הייתה אלינו פנייה לטפל בילד שמדבר רק יידיש. בזכות פעילות העמותה יכולנו להציע מיד מטפל הדובר את השפה וחי את המנטליות של הילד. בחוגי המקצוע יש כיום הערכה רבה למגזר החרדי, שבמובנים מסויימים מקדים את המערכת הכללית בטיפול מערכתי ושורשי בבעיות, אינו מטאטא אותן מתחת לשטיח, אלא מטפל בהן במקצועיות וביעילות" (פניות לקו החם של העמותה: 9595* מ'בזק', או בטל' 03-6182525).

פינת ההלכה | מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

ברכת 'משנה הבריות'

שאלה: האם מברכים בימינו את ברכת 'משנה הבריות' ובאילו תנאים?

תשובה: דין זה שייך לדיני 'ברכות הראייה'. חז"ל קבעו כי הרואה יצורים משונים בצורת פניהם או באיבריהם, מברך: 'ברוך אתה ה' אלוקינו... משנה הבריות'. מברכים ברכה זו, למשל, על ראיית 'תאומים סיאמיים'.

כיום, שאנו רגילים לראות בני־אדם בצבעי עור מגוונים וכמו־כן מצויים בינינו בני־אדם בעלי חזות יוצאת דופן (גמדים וכדומה), אין מברכים את הברכה אלא על מראה חריג במיוחד. מובן שיש להיזהר שלא לבייש את האדם שמברכים על ראייתו.

עוד אמרו חז"ל שהרואה בעלי־חיים מסויימים שיש בהם דמיון כלשהו לאדם מברך עליהם ברכה זו. מברכים על ראיית פיל (שיש בו בינה יתרה), קוף ו'קיפוף' (ינשוף או תנשמת).

מי שרואה בני־אדם בעלי־מום וראייתם גורמת לו צער, מברך 'דיין האמת' בשם ומלכות. אם אינו מצטער – לא יברך ברכה זו.

היו מגדולי ישראל שביקרו במיוחד בגני־חיות כדי לברך ברכה זו. אלא שיש להיזהר שלא להתבונן יתר על המידה בבעלי־חיים שאינם טהורים, אלא בהסתכלות בלבד או לצורך לימוד וכדומה.

לפי השולחן ערוך ובעל התניא, אין מברכים ברכה זו אלא בפעם הראשונה שרואים את הברואים האלה, שאז השינוי גדול מאוד בעיני הרואה. רק אם ראה (אפילו מיד) יצור משונה אחר, שאינו דומה לראשון, או אף דומה לראשון אך השינוי הנראה כעת גדול יותר, מברך מחדש. ויש פוסקים כדעת הרמ"א, שאם מדובר ביצור אחר, אפילו מאותו סוג או שיש בו אותו שינוי ממש, מברכים עליו לאחר שעברו שלושים יום מהראייה הראשונה.

מקורות: ברכות נח,ב. טושו"ע או"ח סי' רכה וגו"כ. רמב"ם הל' ברכות פ"י הי"ב. סדר ברכות הנהנין פי"ג הי"ב. אנציקלופדיה תלמודית, כרך ד טור שנט. פסקי תשובות סי' רכה ס"ק כ,כא,כג וש"נ. שערי הלכה ומנהג יו"ד סי' פב.

גֶּפֶן בס"ד
ביטוח דתי חרדי ישיר
077-444-7777
הכי טובים-הכי גדולים-בשבילך

הסרת משקפיים עושים
בבית חולים "אסותא"
■ כל סוגי התמחויות רפואת העיניים במרכז רפואי אחד
■ המעטפת הרפואית של בית החולים הפרטי הגדול והותיק בישראל
■ בהכוונת הרה"ג מאזוז והרה"ג גרוס שליט"א
סמוריו
בשיטת ה-ASA
ללא חיתוך הקרנית.
לפרטים: 052-4578445
אסותא
הסרת משקפיים בלייזר
אופטיק

בויטראז' כל אירוע הוא יצירת אמנות
■ מרכז אירועים ברמה אחרת. ■ חופה תחת כיפת השמים.
■ קומפלקס יוקרתי ומפואר, לאירוח של עד 1000 אורחים.
■ גלאט כשר למהדרין, מוצרים - העדה החרדית, בשרים - הרב לנדא.
אפשרות לשחיטת ליובאוויטש
למהדרין מן המהדרין בהשגחת הבד"ץ חוג חתם סופר פתח תקוה
www.Vitrage.co.il
האירוסים 6 נס ציונה • 1-800-22-07-22 • 08-9402020
ויטראז'
מרכז אירועים